

Giro d' Bur 2022

14. ročník - Znojensko ze Šatova

Termín konání: pátek 2. – 9. září 2022

Ubytování: Šatov, Privát Bohemia (Vinařství Laurent Šatov). <https://www.laurentsatov.cz>

Cena za ubytování: 490 Kč/osobu a noc. Je možné navíc zakoupit snídaní (110,- Kč), večeři (110,- Kč), celá polopenze (200,- Kč).

Doprava: individuální, sraz účastníků v pátek 2. září v odpoledních hodinách v místě ubytování.

Předpokládaná cesta vlakem z Pardubic přes Havlíčkův Brod se čtyřmi přestupy.

Pardubice 8:00 – Havlíčkův Brod 9:53/10:03 – Jihlava 10:22/10:26 – Okříšky 10:52/11:02 – Znojmo 12:22/12:57 – Šatov 13:05.

Zakončení: v pátek 9. září 2022. Odjezd individuální.

Stravování: na trasách z vlastních zásob a v restauracích. V místě ubytování je možné zakoupit snídaní (110,- Kč), večeři (110,- Kč), celá polopenze (200,- Kč).

Přihlášky: do 26. ledna 2022 se zálohou na ubytování ve výši 1000,- Kč. Ubytování je zajištěno pro max 16 osob.

V případě odhlášení je nutné počítat se stornopoplatkem. Přihlášky zasílejte Dáše Ehrenbergerové: e-mail: egova@seznam.cz, mobil 739 569 070. Zálohu uhradte převodem na klubový účet; ČSOB a.s., čú.: 131627997/0300. Viz pravidla přihlašování na webových stránkách klubu <http://www.kct-slovan-pardubice.info>

Trasy vedou převážně po silnicích 3. třídy, některé úseky po silnicích 2. třídy a po značených i neznačených lesních a polních cestách.

Trasy mohou být upraveny v závislosti na počasí a na stavu nezpevněných cest. Trasy je možné zkracovat dle fyzických dispozic účastníků.

Účastníci akce jedou na vlastní nebezpečí, jsou povinni dodržovat pravidla silničního provozu, dodržovat pokyny vedoucího akce a dbát o svou bezpečnost.

V neděli 4. a v pondělí 5. září jsou trasy plánovány do Rakouska, pro tyto dny bude nutné si vyřídit cestovní pojištění pro cesty do ciziny. Pojištění si vyřizuje každý individuálně.

Doporučené vybavení: vhodné je jakékoliv kolo s výbavou pro provoz na veřejných komunikacích i v terénu. Vhodné oblečení a obuv na kolo i na ubytování, pláštěnku a cyklistickou přílbu. S sebou vezměte náhradní duši a lepení, zámek, blikačku, světlo, náhradní oblečení atd.

Kromě aktivního ježdění na kole je plánováno po návratu z trasy také posezení při víně a koštování dobrého burčáku.

Trasy připravil a výlet vede: Petr Dračínský

(mobil 732 959 402, operátor T-Mobile CZ)

Plánované trasy:

1. den – pátek 2. září

Individuální doprava do Šatova. Sraz v penzionu v odpoledních hodinách.

Poznávání Šatova a nejbližšího okolí

2. den – sobota 3. září – délka trasy 67 km, stoupání 325 m

Šatov [1] – cyklo 48 – Chvalovice [2] – Dyjákovičky [3] – cyklo 5007 – U Ivana, rozc. – po zelené TŽT – Ječmeniště – Lampelberk [4], rozhledna – zpět na cyklo 5007 – Jaroslavice [5] – cyklo 48 - Slup [6] – Strachotice [7] – cyklo Moravská vinná – Derflice – Načeratice – cyklo Vinařským krajem – Nový Šaldorf [8] – cyklo Moravská vinná – Žst. Nový Šaldorf – na silnici č. 413 – Havraníky [9] – cyklo Moravská vinná – Šatov.

3. den – neděle 4. září – délka trasy 42 km, stoupání 824 m

Šatov – cyklo 48 – Fládnická, rozc. – cyklo Národním parkem – Hnanice [10], okraj – Nad Danížem – cyklo 5239 – Horecký kopec, přejezd do Rakouska – cyklo Chardonnay Radroute – Heiliger Stein [11] – Oberretzbach [12] – cyklo EV 13, Chardonnay Radroute – Retz [13] – cyklo 8, 830 – Retzer Windmühle – zpět Retz – cyklo 8, EV 13, Chardonnay Radroute – Ragelsdorf – cyklo Chardonnay Radroute – Jetzelsdorf – Haugsdorf – cyklo 83, později Chardonnay Radroute – Südmähren Warte [14] – cyklo 8-GLR, Chardonnay Radroute – Unterretzbach – cyklo Wein und Kulturradweg – státní hranice, přejezd na Moravu – Vinařským krajem, EV13 – ochutnávkový stánek Peklo – Šatov.

4. den – pondělí 5. září – délka trasy 46 km, stoupání 908 m

Šatov – cyklo 48 – Happy Star – hotel – po silnici č.413 – Hnanice – hraniční přechod – Mitterretzbach – cyklo 8, GLR THAYA – Niedrfladnitz – Merkersdorf– Hardeg [15] – hraniční přechod – cyklo 5003 – Hardegská vyhlídka [16] – Čížov [17], rozc. – cyklo 48 – Lukov [18] – cyklo EV 13 – Podmolí [19] – cyklo EV 13, 5000 – Nad Šobesem – Šobes [20], vinice – cyklo 5000 – Šobes, lávka – Judexův mlýn – Pod Hönigovou chatou – cyklo Vinařským krajem – Kaple sv. Urbana – cyklo 48 – Šatov.

5. den – úterý 6. září – délka trasy 42 km, stoupání 342 m

Šatov – cyklo EV 13, Moravská vinná – Havraníky [9] – cyklo 5001 – Havranické vřesoviště [21] – Sealsfieldův kámen, odb. – Sealsfieldův kámen [22], vyhlídka – zpět na odb. – Popice [23] – cyklo 5000 – Konice [24] – Špalkova vyhlídka – Kraví hora [25] – Znojmo [26], údolí Dyje – podél Dyje po EV13 k silničnímu mostu – přes most Klášter Louka – cyklo Znojemská – Bunkr Na Hrázi – Dobšice – Dyje [27] – cyklo 5007 – Tasovice [28] – Načeratice – Vrbovec [29] – Dyjákovičky [3] – cyklo 48 – Chvalovice [2] – Šatov.

6. den – středa 7. září – délka trasy 54 km, stoupání 461 m

Šatov – cyklo EV 13, Moravská vinná – Havraníky [9] – po silnici 413 – autobusová zastávka Konice, rozc. – doprava po cyklo EV 13, Moravská vinná – Nový Šaldorf [8] – silnice 413 – Oblekovice – Svatoklementská NS – Dobšice – cyklo 5007, Znojemská – Dyje – po silnici 408 – Hodonice [30] – Bantice – Práče [31] – Lechovice [32] – zámek Lechovice – cyklo Znojemská, směr Borotice – na křižovatce před Boroticema po cyklo 5008, směr Čejkovice – před Čejkovicemi doleva neznačeně po silnici a po 600 m doprava po polní cestě, přes silnici 53 – Oleksovice [33] – po silnici – Vítonice – cyklo Znojemská – Prosiměřice [34] – Těšetice – Kuchařovice – cyklo 5006 – Znojmo.

Ze Znojma vlakem, nebo na kole do Šatova.

7. den – čtvrtek 8. září – délka trasy 42 km, stoupání 549 m

Šatov – cyklo EV 13, Moravská vinná – Havraníky [9] – Popice [23] – Konice [24] – cyklo EV13, 5000 – Kraví hora [25] – Znojmo [26], Pod Karolininými sady – Pod Kramerovou vilou – Gránické údolí, křížová cesta – Lerchova cesta, rozc. – Gránické údolí, silnice – Znojmo, Hradiště [35] (klášter Křížovníků, sv. Antonín Paduánský, Eliášova kaple) – cyklo 5007, Znojemská – Mašovice [36], kostel – neznačeně po silnici - Citonice [37] – Žerůtky – Kravsko [38], zámek – cyklo Mlynářská – Plenkovice – Plenkovičský mlýn – Hluboké Mašůvky [39] – cyklo 481 – Přímětice [40] – Znojmo [26].

Ze Znojma vlakem, nebo na kole do Šatova.

8. den – pátek 9. září

Individální program a odjezd domů

Zajímavosti na trasách

[1] Šatov - vinařská obec založená kolem roku 1200, na městečko povýšená v r. 1497. Kostel sv. Martina původně pozdně gotický. V obci zachováno velké množství objektů původní vesnické zástavby. Velké množství dodnes funkčních vinařských staveb (lisovny vína a vinné sklepy).

Malovaný sklep - překrásný vinný sklep vyzdobený plastickými malbami. Víno se zde nikdy nevyrábělo ani neskladovalo a sklep měl od počátku sloužit jako soukromá vinárna. Po sestupu do přízemí se dostanete do říše mořských panen, alpských krajinek či trpaslíků. Sklep vymaloval Maxmillian Appeltauer, který tomu věnoval celý svůj život. Prohlídka trvá 60 min. Otevřeno: září So, Ne od 9:00-12:00 a 13:00-18:00

Pěchotní srub „Zahrada“ – Technické muzeum v Brně od roku 2006 provozuje pěchotní srub MJ – S3 Zahrada, kde probíhají pravidelné prohlídky s průvodcem. Srub je uveden do podoby z osmdesátých let. Je vybaven původní výzbrojí a výbavou, kterou zde armáda používala v letech 1960 – 1999, včetně dvou pevnostních kanónů vz. 44/59. V Areálu čs. opevnění dále můžete vidět řopík vz. 37, protitankové a protipěchotní překážky, nebo pohraniční strážní věž a repliku signální stěny, chránící hraniční pásmo. Při speciálních akcích bývá srub ožívován vojenskou posádkou v podání členů klubů vojenské historie.

[2] Chvalovice - první písemná zmínka o obci je z roku 1284. Dominanta obce kostel svaté Markéty má pozdně gotické jádro z počátku 16. století. V letech 1690 a 1766 byl kostel rozšířen, nad kostelem se zvedá věž ukončená cimbuřím. V blízkosti kostela stojí barokní budova bývalé klášterní rezidence. U kostela najdeme také Mariánský sloup pocházející z počátku 18. století, sochu svatého Jana Nepomuckého z poloviny 18. století a sochu svatého Floriána z roku 1764.

V okolí obce jsou rozlehlé vinohrady a v okrajových částech vinic najdeme řadu vinných sklípků. Západně od obce, podél toku Daníže je vybudovaná soustava tří malých rybníků.

[3] Dyjákovičky - první zmínky o obci Dyjákovičky pochází z období kolem roku 1200, kdy při vysvěcování kostela v Louce daroval moravský markrabí Vladislav Jindřich Louckému klášteru desátek a patronát kostela v Dyjákovičkách. Toto právo potvrdil r. 1220 i olomoucký biskup Robert a roku 1224 i sám papež Honorius III. Kostel v Dyjákovičkách je zasvěcen sv. Vítu a je v jádru gotický. V roce 1577 byl opraven a rozšířen na náklady Louckého kláštera. V zahradě okolo kostela se dochovalo velké množství barokních soch.

[4] Lampelberg - malý hrádek ve viniční oblasti Ječmeniště na česko rakouských hranicích byl zbudován v roce 1860 na nejvyšším pahorku v lokalitě. Právě z tohoto místa je nejlepší výhled do krajiny. Nachází se zde kulatá věž, pod níž je místnost pro hotaře a bývalá maštaľ pro koně. V současné době zde můžete navštívit sezonní vinárnu s občerstvením. Hned u hrádku se rozprostírá přírodní památka Ječmeniště s teplomilnou květenou.

[5] Jaroslavice – městečko na potoce Daníži se rozkládá v úrodné nížině v nadmořské výšce 189 metrů. Okolí Jaroslavice bylo osídleno již v době kamenné, jak o tom svědčí naleziště sídliště lovců mamutů. Z historických památek, které připomínají bezmála 900 let starou historii obce, jsou nejzajímavější následující: renesanční zámek spolu s přilehlým parkem a kašnou. Nejprve zde stála dřevěná tvrz, později hrad, který byl několikrát vypálen. V 16.stol byl vystavěn renesanční zámek, v němž byly provedeny barokní úpravy v 17 stol. italským stavitelem Domenikem Martelim. V letech 1730-36 byla provedena druhá barokní přestavba podle návrhu Fišera Emanuela z Erlachu (osobní přítel hraběnky Palavicini). Stropní freska v zámecké kapli je od Antona Maulpertsche. Jaroslavický zámek měnil často majitele a tím posledním byl August von Spee. Od r. 1945 byl zámek vlastnictvím státu a od r. 1990 obce. Zámek je nepřístupný. V současnosti probíhá několikaletý spor o vlastnictví, proto zámek výraznými opravami zatím neprochází. Farní kostel svatého Jiljí vystavěn v letech 1788-91 s třemi oltáři a dvěma zvony. Pranýř z doby hrdelního práva (ulice Hrádecká), Mariánský sloup (nachází se na Náměstí u artézské studny). Další významné barokní sochy jsou umístěny v zámeckém areálu, u kostela, na fotbalovém hřišti a v polích za obcí. Jsou to sochy sv. Donáta, sv. Antoníny, Sv. Jana Nepomuckého, Nejsvětější Trojice aj.

[6] Slup – dříve zvaná i Čule, německy Zulb, je poprvé zmíněna k roku 1046 v listině padělané ve 12. století. V pravé listině se mluví o Slupi roku 1228. Na městečko byla Slup povýšena teprve v roce 1860. Na pečetích z roku 1649 je v pečetním poli štít, u jeho spodku kopeček, z něhož vyrůstají tři lilie, prostřední směřuje kolmo vzhůru, pravá k pravému, levá k levému boku štítu.

Vodní mlýn ve Slupi (národní kulturní památka ve správě Technického muzea v Brně). Renesanční, nově zrekonstruovaná budova je vybavena čtyřmi různými mlýnskými složenými (české složení, kašové složení, umělecký mlýn a válcový mlýn), která jsou návštěvníkům předváděna v ukázkovém provozu. V obytných prostorách je umístěna nová expozice vývoje mlynářství od pravěku po 20. století. Budova mlýna náleží

mezi nejvýznamnější a architektonicky nejpozoruhodnější objekty svého druhu na našem území. Původně šlo zřejmě o gotickou stavbu. V první čtvrtině 17. století byla budova radikálně přestavěna v pozdně renesančním stylu. Pozdější úpravy a přestavby objektu nenarušily ve svém celku tuto základní přestavbu a dnes je tedy budova mlýna ojedinělou památkou renesančního užitkového stavitelství.

[7] Strachotice – starobylá obec prvně připomínána již r. 1190. Barokní kostel sv. Jiří z r. 1744 přestavěn po požáru r. 1776, u něj několik barokních soch. V přílehlé místní části Micmanice kaple sv. Andělů strážných z r. 1895 a starobylý vodní mlýn, doložen již r. 1302, nyní upraven na malou vodní elektrárnu.

[8] Nový Šaldorf - Sedlešovice – velká vinařská obec, složená ze tří jednotlivých částí (Starý Šaldorf, Nový Šaldorf a Sedlešovice). Zajímavostí obce je sklepní ulička, která patří k nejzajímavějším na Znojemsku (nachází se tu kolem 180 vinných sklepů). První písemná zmínka o obci je z roku 1634. V obci se dochovalo několik památek a to kaple v Novém Šaldorfu, kaplička sv. Urbana, kaplička v Sedlešovicích a boží muka. Zajímavou památkou je vinařský lis v Novém Šaldorfu.

[9] Havraníky - obec ležící v ochranném pásmu NP. První zmínka je z roku 1229. V okolí obce nálezy pohřebišť, keramiky a kamenných nástrojů z mladší doby kamenné. Kostel sv. Linharta z 1. pol. 19. stol. na starších základech. Dochované ukázky původní vesnické zástavby.

[10] Hnanice - obec v ochranném pásmu NP. První zmínka o obci z roku 1210. Obec leží na trase prastaré solné stezky. Pozdně gotický chrám sv. Wolfganga se studnou v kapli z let 1480 - 96 byl proslulým poutním kostelem. Po poškození za třicetileté války byl nově zaklenut. Původní klenby se zachovaly pouze v tzv. válečné kapli, pod kruchtou a ve věži. Zachovalý areál vinných sklípků. V obci a okolí velké množství drobných sakrálních staveb. Severním směrem od Hnanic je chráněné území přírodní památky Fládnitzské vřesoviště a jihozápadním směrem přírodní památka Horecký kopec.

[11] Heiliger Stein – vyhlídkové a kultovní místo, ke kterému se váže řada pověstí. V současnosti se na Svatém Kameni nachází několik objektů: kámen s mísovitými prohlubněmi obklopený dalšími kulatými kameny, kaple U Svatého kamene, odkryté základy zbořeného kostela a dále vyhlídkový ochoz. Z ochozu je daleký výhled do okolí na Hnanice, pohraniční pás směrem k Hatím, ale zejména do Rakouska do okolí Retzu. Báje o Svatém kameni se vrací až do pravěkých dob. Existují zprávy o obětních darech a zázračných léčebných účincích. V jisté vzdálenosti se nachází zvláštní sloup a řetěz z kuličkovitých kamenů, který končí před Svatým kamenem. Toto prastaré pohanské kultovní místo u Mitterretzbachu je hlavní atrakcí první mezinárodní Wünschelrutské cyklistické stezky.

[12] Oberretzbach – obec připomínaná r. 1170 jako Retzbach. Gotický kostel sv. Kateřiny ze 14. stol. se zbytky středověkého opevnění.

Mitterretzbach – vinařská obec, připomínaná r. 1258. Pozdně gotický kostel sv. Markéty s polychromovanou sochou Madony s dítětem z doby kolem r. 1630.

Unterretzbach – barokní kostel sv. Jakuba z l. 1725 – 27 se zbytky starší stavby v obvodovém zdivu. V interiéru barokní fresky a rokokový svatostánek z 18. stol. s kopií Pražského jezulátka. V Unterretzbachu stojí nejstarší vinný sud Rakouska.

[13] Retz – město známé jako vinářská obec a městská památková rezervace. První zmínka o městu je z r. 1180, kdy je označeno jako Rezze, což je jméno pravděpodobně slovanské. Staré město je obeháno z části zachovanými hradbami s několika věžemi. Ve středu náměstí stojí renesanční radnice, vytvořená v l. 1568 – 69 z mariánské kaple. Z radnice vede vchod do podzemních katakomb vzniklých z vinných sklepů, rozkládajících se pod celým městem. Na náměstí je řada domů z 16. – 18. stol. Renesanční verderberhaus s průjezdní branou pochází z l. 1577 – 83 a protilehlý dům se sgrafitovou výzdobou fasády z r. 1576. Dominikánský kostel, dokončený r. 1296 byl jednou z prvních trojlodních staveb v Rakousku. Zámek Gatterburg pochází z let 1660 – 80. Barokní kostel sv. Štěpána byl postaven v r. 1728 na místě dřívějšího románského kostela. V Retzu se každoročně koná slavnost vinobraní. Slaví se tři dny. V tradičním vinařském průvodě, hornickém trhu a velkolepém šenkování letošního vína ožívají staré vinařské tradice. K vrcholům patří obrovský ohňostroj a obě městské kašny, z nichž po celý jeden den nevytéká voda ale víno.

Na návrší nad městem stojí již poslední provozuschopný větrný mlýn z r. 1772. V jeho blízkosti jsou zbytky barokní křížové cesty a malý hřbitov, na němž jsou pohřbeni cizí státní příslušníci, kteří v průběhu 2. svět. války zemřeli v Retzu a nejbližším okolí.

[14] Südmähren Warte – betonová rozhledna postavená v letech 1980–85 je tvořena válcovým tělesem se dvěma vyhlídkovými plošinami přístupnými krakorcovým schodištěm. Nachází se na kopci Schatzberg mezi vinohrady. Rozhledna je současně pomníkem odsunu Němců v roce 1945 z oblasti jižní Moravy, čemuž odpovídá i ztvárnění stavby. Na dolní plošině je velký nápis "Heimatrecht is Menschenrecht" – "Právo na vlast je základní lidské právo". Na těle rozhledny je plastika matky s dětmi s upřeným pohledem k ČR. Na dolní plošině jsou pak německé názvy některých obcí na Moravě se směrem výhledu. Čelní strana

rozhledny je orientována směrem do ČR. Z rozhledny je vynikající rozhled severním směrem na oblast Znojemska, včetně města Znojma.

[15] Hardeg – nejmenší město Rakouska s farním kostelem sv. Víta z 1. pol. 13. stol. V podzemních prostorách se nalézá hrobka, do níž bylo pohřbeno několik generací pánů z Hardegg. Pod kostelem stojí kruhový karnér z r. 1160. Jeho spodní prostor sloužil jako kostnice, horní jako kaple. Hardegg leží na soutoku Dyje a jejího nejsilnějšího přítoku mezi Vranovem a Znojmem - potoka Fugnitz. Městečku dominuje hrad vystavěný ve 12. – 13. stol. Dnes jsou na hradě umístěny památky na Maxmiliána Habsburského, který byl jako mexický císař zavražděn r. 1867. Část expozice doplňují sbírky umění starých Mayů, Inků a Aztéků. Východisko turistických cest. Hraniční přechod pro pěší a cyklisty.

Pod správu města Hardeg patří též obce Merkersdorf, poblíž kterého se nachází hrad Kaja a Niederfladnitz se zámkem jehož vlastníky byl rod Auerspergů, jejichž jedna větev vlastnila zámek ve Slatiňanech.

[16] Hardegská vyhlídka – skýtá mimořádný pohled do údolí Dyje a na město Hardegg. Původní vyhlídkový altánek z roku 1885 se nazýval Luitgardinou vyhlídkou. Později zpustl a byl zcela zničen. Altánek byl rekonstruován Rakouským klubem turistů a v roce 1990 byl jako dar předán tehdejší Správě CHKO Podyjí. Pod vyhlídkou jsou výrazné skalní amfiteátry s chráněnými druhy rostlin a živočichů.

[17] Čížov – obec v ochranném pásmu NP. První zmínka je z roku 1323. Kaple Panny Marie Bolestné z roku 1756. V okolí obce zjištěny nálezy z mladší doby kamenné. Dochovaná původní vesnická zástavba, dnes hojně využívána chalupáři. Obec je ze všech stran obklopena národním parkem. Je zde Návštěvnické středisko a Lesní správa - pracoviště Správy NP. Na konci obce podél pohraniční silnice je zachována část ženíjně - technických záatarasů. Památník představující jedinou dochovanou ukázkou části bývalé želené opony v tehdejší Československé socialistické republice. Hermeticky uzavírala státní hranici s Rakouskem a Německou spolkovou republikou. Záatarasy byly opatřeny signální soustavou, která prakticky znemožňovala jeho nepozorované překonání. Linie této stavby byla několikrát přesunována směrem do vnitrozemí. Poslední verze měla podobu 20 m široké linie s drátěným plotem a signální stěnou, oraným pásem ošetřovaným totálním herbicidem a obslužnou asfaltovou komunikací. Součástí železné opony byla i různá přídatná ženíjní zařízení (ježkové a jehlanové záatarasy, dělobuchy, osvětlovací rampy, strážní věže apod.). Tento komplex zařízení znamenal i velký zásah do přírody a krajiny, který ještě dnes viditelně ovlivňuje území Národního parku Podyjí.

[18] Lukov - obec v ochranném pásmu NP. První zmínka z roku 1235. Před rokem 1560 povýšen na městečko, má pozdně barokní kostel sv. Jiljí, u něho stojí pranýř z roku 1609. Ukázky původní vesnické zástavby. Narodil se tu Adalbert Dungal, rakouský benediktinský mnich, opat kláštera Göttweig a politik, na přelomu 19. a 20. století poslanec Říšské rady.

[19] Podmolí – obec ochranného pásma NP. V okolí nálezy z doby bronzové a slovanské. První zmínka z roku 1226. V obci kaple Bolestné Panny Marie z roku 1753. Zachovaná původní vesnická zástavba.

[20] Šobes - lokalita byla osídlena již ve starší době kamenné. Pravěké hradiště zde bylo v době bronzové, osídlení i v čase Keltů a v době římské. Již ve středověku byla lokalita využívána k pěstování vinné révy. Víno bylo proslulé svojí kvalitou a zejména v minulém století dodáváno na císařský dvůr a do významných vídeňských restaurací. Dnes se zde vinná réva pěstuje na ploše asi 11 ha. Lokalita je řazena mezi deset nejlepších vinařských poloh v Evropě. Pěstují se zde především bílá vína: rulandské šedé a bílé, ryzlink rýnský a vlašský. V letních měsících je možnost ochutnávky vín z této polohy přímo na vinici. (Akce je součástí vinařského turistického programu, který na Šobesu provozuje společnost Znovín, a.s.). V nejužším místě šobeského meandru je pěkný výhled na obě strany hřbetu. V okolí je teplomilná doubrava s hojným výskytem parazitického chmetu evropského. Po hřbetu vede tzv. Římská cesta - stará obchodní cesta spojující již od raného středověku české země a Rakousko.

[21] Havranické vřesoviště - přes 100 ha stepních lad se vzácnou teplomilnou stepní flórou a faunou. Dominantu tvoří traviny (kostřavy, ostřice nízká) nebo keříčky (vřes obecný, kručinka chlupatá). V Evropě unikátní typ vřesovišť rostoucích na suchém a teplém stanovišti. Hojný výskyt vzácných a chráněných druhů (koniklec velkokvětý, divizna fialová, smil písečný, kavyl Ivanův, kudlanka nábožná, stepník rudý, dudek evropský, strnad zahradní).

[22] Sealsfieldův kámen - Vyhlídka do hlubokého kaňonu Dyje na Popickém okruhu. Oblíbené místo spisovatele Karla Antona Postla (později používal anglický pseudonym Charles Sealsfield), narozeného r. 1793 v Popicích. Studoval teologii ve Znojmě a v Praze, vstoupil do řádu Křížovníků s červenou hvězdou. V roce 1822 uprchl do Švýcarska a potom do Ameriky. Demokratičnost americké společnosti na něho ve srovnání s rakouským absolutismem silně zapůsobila a popisuje tyto dva odlišné režimy v knihách „Rakousko - jaké je“, „USA - jaké jsou“ a „Američané - jací jsou“. Později poznal i negativní stránky americké civilizace a jednu z nich - tragédii amerických Indiánů vylíčil v románu o indiánském náčelníkovi

„Tokeah aneb Bílá růže“. Roku 1832 se vrací do Švýcarska, kde roku 1864 umírá. Na skalní ostrožně pod vyhlídkou je vyvinut porost teplomilné doubravy s výskytem modřence chocholatého, třemdavy bílé, roháče obecného, dudka chocholatého a dalších vzácných druhů.

[23] Popice – pravěké osídlení z mladší doby kamenné. První zmínka je z roku 1252. Je zde kostel sv. Zikmunda z 2. poloviny 13. stol., přestavěný v 17. stol. Má dva oltáře: hlavní sv. Zikmunda a pobočný Panny Marie Pomocné. Kostel byl opraven v roce 1847, kdy byla také nově pokryta věž. Fara Křížovníků s červenou hvězdou z 1. poloviny 18. stol. Vedle fary rodný dům spisovatele Charlese Sealsfielda ((vl. jménem Karl Anton Postl)

Nad Popicemi v Havranickém vřesovišti se nachází v místech Božích muk z r. 1680 poutní kaple Panny Marie Bolestné. Dala ji vystavět obec Popice v letech 1815-16. Po 2. světové válce objekt chátral, r. 1975 se zřítíl krov a klenba s malbami F. Lederera. R. 1993 byla kaple obnovena, nástěnné malby zrestauroval M. Husák.

[24] Konice – převážně německá ves Konitz prvně zmíněna r. 1228, od r. 1980 část města Znojmo. Pův. dřevěný kostel sv. Jakuba Většího několikrát vyhořel, po požáru r. 1808 nekvalitně nahrazen cihlovým, zbořen r. 1907 a v letech 1907-1909 nově vybudován jako dominantní novogotická stavba. Barokní fara z r. 1763, krátce též působiště vynálezce bleskosvodu Prokopa Diviše, nahrazena novou r. 1902. Budova školy z r. 1914.

[25] Kraví hora – travnatý vrchol nacházející se 2 km jihozápadně od Znojma. Jedná se o typické vřesoviště se vzácnou teplomilnou vegetací. Z několika míst na severním svahu se otevírá panoramatický pohled na Znojmo. Území je dnes součástí I. zóny Národního parku Podyjí.

[26] Znojmo - město ohraničující území NP z východu. Místo bylo osídleno již v době kamenné. Historie města navazuje na tradici staroslovanského hradiště, které leželo nad soutokem Dyje a Gránického potoka. Po rozpadu Velké Moravy v první polovině 11. století vznikl na druhé straně hlubokého údolí v roce 1046 hrad Znojem, který byl v letech 1055 - 1222 sídlem údělných knížat z rodu Přemyslovců. V době panování českého krále Přemysla Otakara I. došlo ke sloučení několika tehdejších osad okolo hradu. Tím vzniklo město Znojmo, které bylo v roce 1226 povýšeno na město královské. R. 1190 založil údělný kníže Konrád Ota premonstrátský klášter v Louce, jehož historie je velmi úzce spjatá s rozvojem města Znojma. Ve 13. století jsou ve městě zakládány kláštery dalších řádů - minoritů, dominikánů a klarisek. Ve středověku vznikl půdorys starého města sevřeného hradbami, který se zachoval dodnes. Po požáru 1490 je celé 16. stol. ve znamení renesanční přestavby, kterou vedou stavební mistři z Rakouska a Itálie. Z této doby pochází celá řada měšťanských i šlechtických domů a paláce s barokními doplňky. Po bitvě na Bílé hoře se zde v roce 1628 konal zemský sněm, na kterém bylo pro Moravu přijato Obnovené zřízení zemské, jež uzákonilo dědičnost Habsburků na českém trůně, absolutismus, rekatolizaci a germanizaci. 17. století bylo pro Znojmo velmi těžkým obdobím. Roku 1645 obsadila město vojsko švédského generála Torstensonova, roku 1663 hrozili Turci obsazením Znojma a v letech 1679 - 1680 bylo zasaženo ničivou epidemií moru. Josefské reformy roku 1784 přinesly Znojmu nejen zrušení několika klášterů, ale také ukončení významných uměleckých zakázek. V průběhu deseti let se městem převalilo několik armád - roku 1799 ruská vojska na cestě do Itálie, roku 1805 francouzská vojska při postupu na Slavkov. V roce 1809 se v okolí města svedla prudká bitva mezi vojsky císaře Napoleona a rakouského císaře Františka I. Pobyt vítězných Francouzů stál město víc než čtvrt milionu zlatých. Větší rozvoj města nastal až ve druhé polovině 19. století s budováním císařských silnic do Prahy, Vídně a Brna. V té době město opustilo středověké hranice a začalo se rozrůstat na místě bývalých sadů a vinic. V období českého obrozenectví byl v roce 1870 ve Znojmě založen vlastencem, notářem a básníkem Janem Vlkem první český spolek Beseda Znojenská. V roce 1918 byl německým obyvatelstvem učiněn neúspěšný pokus o odtržení Znojma a Znojemska od nově vzniklé Československé republiky. V době II. světové války bylo Znojmo součástí sudet. Znojmo bylo osvobozeno Rudou armádou 8. května 1945. Celý historický střed města byl v roce 1971 vyhlášen za Městskou památkovou rezervaci. Znojmo je proslulé vínem a znojemskými okurkami, které sem přivezl v 16. stol. opat louckého kláštera Šebestián Freytag z Čepiroh jako lék proti moru. Staletou historií oblíbeného města českých králů a moravských markrabat lze nejlépe dokumentovat na četných architektonických památkách, které jsou ukázkovou učebnicí všech stavebních stylů: hradní areál s barokním zámekem a národní kulturní památkou - románskou rotundou sv. Kateřiny, nebo monumentální gotický děkanský chrám sv. Mikuláše a další půltucet středověkých kostelů a klášterů včetně obrovitého komplexu budov premonstrátského opatství Louka. Daleko více než kterékoli jiné město v České republice je Znojmo živoucí ukázkou skvělého života v období renesance: měšťanských domů z tohoto období se dochovaly ve městě desítky. A vysoko nade všemi shlíží štíhlá radniční věž – neodmyslitelná dominanta města. Slunné arkádové dvory a elegantně zaklenuté mázhausy nabízejí posezení žízňivým turistům, tajemný středověký labyrint úzkých uliček a podzemních chodeb láká k dobrodružným výpravám, vinné

sklípky zase k degustacím všemožných vzorků skvělých moravských vín. Vždyť Znojmo je také proslulým centrem vinařství. A kdo se již městského ruchu nabažil, může si odpočinout v příjemném chládku parků a příměstských lesoparků anebo vyrazit na výlet do Národního parku Podyjí.

Loucký klášter - je významná znojemská památka. Premonstrátský klášter v Louce založil český kníže Konrád Ota spolu se svou matkou Marií v roce 1190. Během husitských válek byl 12. listopadu 1425 vypleněn husitskými vojsky. V 18. století byla zahájena mohutná přestavba, která však nebyla dokončena, neboť byl klášter v roce 1784 zrušen během reformy Josefa II. Poté v budově sídlila továrna na zpracování tabáku, vojenská akademie a až do roku 1993 klášter sloužil jako kasárna. V současné době jeho část používá firma Znovín Znojmo pro uložení lahví s vínem, prodejnu vín, pořádání různých společenských akcí a je zde umístěno malé muzeum vinařství.

[27] Dyje – první zmínka o obci Dyje pochází již z roku 1283. Tehdy patřila pod Loucký klášter. V obci byl zámek, sídlo louckých proboštů. V roce 1280 stál na území obce kostel Sv. Vavřince, který byl za husitských válek zničen. Poté byl v roce 1768 položen základní kámen uprostřed vesnice pro stavbu nového kostela a v roce 1775 byl dokončen a zasvěcen Sv. Janu Nepomuckému. O malby se postaral Franz Anton Maulbertsch, jedna ze stěžejních osobností evropského barokního malířství. Kostel je památka I. řádu, která se v roce 2004 začala opravovat. Po veškerých opravách kostela by chtěla Moravská galerie v Brně v kostele pořádat výstavy.

[28] Tasovice – je to rodná obec jednoho z největších moravsko-rakouských světců, sv. Klementa Hofbauera. Z obce vychází naučná stezka, věnovaná tomuto světcovi. V obci se nacházejí dva kostely. První z nich, zasvěcený Nanebevzetí Panny Marie, pochází ze 17. století, druhý byl přestavěn na počest mnicha Klementa Maria Hofbauera z jeho rodného domu. Náměstí vévodí barokní sousoší sv. Jana Nepomuckého, panny Marie a sv. Šebestiána.

[29] Vrbovec – území, v němž leží obec, bylo osídleno lidmi již v pravěku. První písemná zpráva o existenci osady pochází z roku 1137 (Vrbov). Prvními obyvateli byli Slované. V roce 1230 se tu prý na pozvání louckých premonstrátů usadili němečtí kolonisté z rýnské oblasti, kteří s sebou údajně přinesli vinnou révu. Farní kostel je zasvěcen Stětí sv. Jana Křtitele. Původní stavba byla starobylá, románská. Roku 1747 byl kostel zničen požárem. V roce 1727 – 67 byl kostel přestavěn. Další přestavby a opravy proběhly koncem 19. století. Fara se připomíná již roku 1222.

[30] Hodonice – vinařská obec s přírodními rezervacemi v okolí. První písemná zmínka z roku 1281. Stojí zde původně románský kostel sv. Jakuba Staršího. Západně od vsi byly učiněny bohaté archeologické nálezy, dokládající téměř celý vývoj pravěkých kultur, zakončený kostrovými hroby z doby slovanské.

[31] Práče – první zmínka o obci je z 25. října 1190, kdy kníže Konrád Ota daroval louckému klášteru lán v Práčích. Od počátku 14. století je zmiňován vladýcký rod (1310 Vítek z Pračic...). Středověk pak, podobně jako u ostatních obcí, byl ve znamení častých změn vlastníků. Práčští např. odmítali odvádět desátek prosiměřickému faráři, spor byl vyřešen až rozsudkem soudu dne 8. února 1373. O necelé století později (rok 1464) měli zase s prokazováním svého vlastnictví v Práčích problémy augustiniáni z Brna. Soud musel roku 1481 řešit i spor kolem velkých škod způsobených nevhodným zvětšením zdejšího rybníka a zatopením mlýna. 1. července 1699 koupila obec Práče, Bohunice a Vršavy Eleonora Markéta z Lichtenštejna, která správu majetku svěřila bohunickému velkostatku Postupně narůstal počet obyvatel, roku 1772 se uvádí 314 obyvatel, 1834 již v 59 domech 359 obyvatel, 1890 v 81 domech 432 obyvatel, roku 1900 464 obyvatel. Škola byla založena jako jednotřídní roku 1790 a v roce 1901 se uvádí 85 školních dětí.

Pamětihodnosti: kostel Neposkvrněného početí Panny Marie, socha sv. Jana Nepomuckého, kaplička sv. Anny.

[32] Lechovice – první písemná zmínka o obci je z roku 1287 a byla majetkem kostela svatého Michala ve Znojmě. V roce 1317 získává obec do majetku klášter svaté Kláry a z tohoto roku je první zmínka o zdejším kostele. V tomto období byla obec rozdělena na několik dílů a jednotlivě rozprodána. Lechovice byly sjednoceny v roce 1398 jejím majitelem se stává Jan z Vejtmile. Po té byla obec opět rozdělena a o spojení se zasloužil v roce 1412 nový majitel Ondřej z Bítovan. Po té se v držení obce vystřídalo několik šlechtických rodů a v roce 1660 se Lechovice stávají majetkem louckého kláštera. Ve 14. století stávala v obci tvrz, jež postaven časem zcela zanikla. Ve středu obce najdeme pěknou zvoničku a v jejím sousedství sloup Nejsvětější Trojice z konce 18. století. Barokní zámek nedaleko obce byl postaven v roce 1740 jako letní rezidence kláštera v Louce. V roce 1824 nechal toto sídlo přestavět jeho majitel vídeňský měšťan J. Lang na patrový klasicistní zámek. V současné době je v zámku domov řádových sester svatého Františka. Poutní kostel Navštívení panny Marie stojící nedaleko zámku byl postaven v roce 1715 až 1720 v barokním stylu. Kostel je zajímavý svým křížovým půdorysem, dvěma věžemi a třemi kopulemi. Interiér kostela je bohatě zdobený freskami. Dnešní podoba kostela je z roku 1947, kdy prodělal rozsáhlé opravy, protože byl

za druhé světové války značně poškozen. Zámek a kostel je obklopen parkem, ve kterém najdeme hrobní kapli Kübecků, několik kašen a památný dub.

[33] Oleksovice – osud obce, stejně jako řady dalších znojenských obcí, byl v minulosti spojen s klášteřem v Louce u Znojma. Obec mu patřila po celou dobu jeho existence, tedy od roku 1190, kdy jsou Oleksovice zmiňovány v zakládací listině louckého klášteřa, až po zrušení klášteřa v roce 1784. Dominantou obce je kostel Nanebevzetí panny Marie pocházející z 2. poloviny 13. století s raně gotickým jádrem. Dále jsou zde kaplička, sousoší Nejsvětější Trojice, sloup se sochou Ukřižování, fara z roku 1776 s kamennou sochou sv. Floriana nebo kříž na mramorovém sloupu. Na toku Skaličky vybudovaná vodní nádrž Oleskovic, sloužící k ochraně proti povodním a k rekreaci.

[34] Prosiměřice – první písemná zmínka o obci je z roku 1226. Dominantou obce je raně gotický kostel svatého Jiljí pocházející z druhé poloviny 13. století a společně s farní budovou jsou nejstaršími památkami v obci. Ve druhé polovině 15. století byl kostel rozšířený a byla přistavěna kaple. Dnešní podoba kostela pochází z druhé poloviny 16. století, kdy byla kromě stavebních úprav přistavěna kostelní věž. Ve středu obce se dochoval kamenný pranýř z roku 1794. Nedaleko kostela je pěkná kaplička se zvonice pocházející z 19. století. V severní části obce najdeme sochu svatého Jana Nepomuckého zhotovenou v 19. století a u severozápadního okraje obce je polokruhová kaplička pocházející z 19. století.

[35] Znojmo-Hradiště – místní část města Znojma nazývaná Hradiště se vypíná na vysoké skalní ostrožně nad řekou Dyjí. Hradiště je místem s více než tisíciletou historií. Nabízí cenné architektonické památky, nádhernou přírodu, úchvatné vyhlídky do okolí. Hradištská ostrožna je lidmi osídlena téměř nepřetržitě už od hlubokého pravěku. Zdejší velkomoravská pevnost byla někdy v 10. století vyvrácena kočovnými Maďary. Život zde nezanikl, ovšem mocenské centrum se nedlouho potom přesunulo na sousední návrší, kde byl založen přemyslovský hrad. Kolem něj postupně vzniklo město Znojmo. Celému Hradišti dnes vévodí komplex budov klášteřa a probošství, které od 13. století patří řádu Křížovníků s červenou hvězdou. Součástí komplexu je také původně gotický kostel sv. Hypolita, přestavěný v 18. století do dnešní barokní podoby. Původní kostel ze 13. století byl postaven na základech velkomoravské rotundy. Na Hradišti nalezneme ještě celou řadu dalších církevních památek. Především se jedná o barokní poutní kostel sv. Antonína Paduánského na východním okraji Hradiště přímo nad Gránickým údolím. Ke kostelu směřuje zajímavá křížová cesta, v roce 1992 kompletně zrenovovaná. Její začátek se nachází v Gránickém údolí přímo pod znojenským hradem. Několik desítek metrů od kostela sv. Antonína stojí na konci nenápadné pěšinky mezi zahradami kaplička sv. Eliáše. Z ochozu kolem této kaple je možné shlédnout celé Znojmo a zalesněné údolí Dyje a Znojenskou přehradu. Neméně zajímavou je také empírová cholerová kaple Panny Marie, kterou nechal v roce 1832 vybudovat křížovnícký probošt Florián Lang jako vděk za to, že se Hradišti vyhnula epidemie cholery sužující Znojmo. V sousedství kaple byl z bílých kamenů (které pocházejí ze žilý tvrdé horniny, která zde vystupuje k povrchu) vybudován znak řádu křížovníků. V průběhu desetiletí však byl znak rozrušen a ze zbylých roztroušených kamenů vytvořila lidová tvořivost pověst o zkamenělých pasoucích se ovečkách. Nedaleko cholerové kapličky, na okraji hlubokého lesa, se nachází romantické zákoutí - studánka U Samaritánky. Tomuto prameni jsou už od pradávna přisuzovány léčivé vlastnosti. V areálu obce se nacházejí pozůstatky několika fortifikací. Vedle hradby zdejší velkomoravské pevnosti, z níž se však do dnešních dob mnoho nezachovalo, je to zejména opevnění křížovníckého probošství a přilehlé osady. Dodnes se v centrální části Hradiště zachovala vstupní brána a několik věží se střílnami, jedna z nich při vjezdu do obce směrem od Znojma.

[36] Mašovice – oblast Mašovic byla osídlena již dávno před samotným založením obce, svědčí o tom nálezy kamenných hlazených nástrojů, ale také hliněná keramika. Samotné založení obce Mašovice se vztahuje k roku 1046. První písemná zmínka o Mašovicích je již z roku 1052, je to listina, kterou Břetislav I. daroval mezi jinými statky obec Mašovice staroboleslavské kapitule. Mezi nejstarší dominantu obce patří kostel, který je zasvěcený sv. Janu Křtiteli. V jádru gotická stavba, první zmínky pocházejí ze 13. století, s úpravami ze 17. a 19. století. Boží muka pochází z roku 1639.

[37] Citonice – obec prvně zmiňována r. 1252. Pozdně barokní kostel sv. Jana a Pavla z doby kolem r. 1769 upravován v letech 1814 a 1841. Barokní socha sv. Jana Nepomuckého. Dochovány hodnotné lidové stavby, zejména stodoly.

[38] Kravsko – první zmínku o Kravsku nalézáme už k roku 1092, kdy část Kravska byla věnována jednomu z nejstarších klášteřů v Čechách. Šlo o vzdálený klášteř až na ostrově řeky Vltavy u Davle. Roku 1190 bylo Kravsko darováno nově založenému louckému klášteřu. Kravsko se nachází na jižním okraji Přírodního parku Jevišovka v Jevišovické pahorkatině. Obcí protéká Plenkovický potok. Žije zde přes 500 obyvatel. Hlavní historickou památkou obce je klasicistní, novobarokně upravený zámek. Byl postaven na konci 18. stol. Dvouposchodová obdélníková klasicistní budova s mansardovou střechou; před vchodem

balkonový portikus nesený pilíři. Portikus s arkádovou chodbou spojuje zámek s novobarokní kaplí z roku 1847, která se nachází na jižní straně. Architektura celého areálu respektuje přísnou souměrnost. Součástí zámku je zámecký park, který je pozoruhodný množstvím vzácných stromů a dřevin. Zvláště v něm vyniká sekvojovec obrovský.

[39] Hluboké Mašůvky - první písemná zmínka o obci je z r. 1220. Je to zemědělská obec se zaměřením na rostlinnou výrobu, především obiloviny, řepku olejku a slunečnice.

Dominantou obce je poutní kostel Navštívení Panny Marie, založený r. 1680 obráncem Brna, maršálem Janem Ludvíkem Raduitem de Souches (jeho rod pocházel z francouzského La Rochelle), který věnoval kostelu památnou sošku Panny Marie de Foy. Obec je jedním z nejvýznamnějších poutních míst jihozápadní Moravy. Jsou zde bohaté archeologické vykopávky. Nejznámějším nálezem je Mašůvská venuše, která spolu s Věstonickou venuší symbolizují pradávnu slávu moravských polí.

[40] Přímětice – jsou bývalá vesnice, dnes okrajová čtvrť města Znojma, rozšířená o sídliště a čtvrť s rodinnými domky. Působíště Prokopa Diviše. Ve staré části se nachází Křížový sklep. Sklep si nechala postavit znojemská jezuitská kolej v letech 1740–1756 na půdorysu ve tvaru kříže. Svými rozměry sklep představuje světovou raritu, hlavní chodba s obrovskými sudy po obou stranách je 110 metrů dlouhá a necelých deset metrů široká, rameno kříže pak měří 56 metrů, klenby jsou šest a půl metru vysoké, v kopuli o jeden a půl metru vyšší.

Památník Prokopa Diviše je symbolickým připomenutím života a díla řádového bratra premonstrátů, badatele v oboru elektřiny a vynálezce bleskosvodu. Autorem návrhu památníku je brněnský architekt Bohuslav Fuchs.